

Studenter rankar universitet och högskolor efter deras klimatarbete

På Global Day of Climate Action lanserar organisationen Klimatstudenterna Sverige sin ranking av svenska universitet och högskolors klimatarbete - Climate Action Ranking. Inget lärosäte kammar hem full poäng, men Högskolan i Borås, Sveriges lantbruksuniversitet och Chalmers rankas högst.

- Vi skickade ut erbjudandet om att delta till alla Sveriges lärosäten och fick in 16 svar och det är dessa lärosäten som vi har kunnat ranka. Oavsett var de hamnat i rankingen ska dessa 16 lärosäten ha en eloge för att de har prioriterat att delta, säger Felicia Olsson.

Lärosätena är poängsatta inom fyra områden. I två av kategorierna premieras skarpast mål för utsläppsminskningar med tillhörande handlingsplaner, respektive mest noggrann mätning av totala utsläpp av växthusgaser. I de andra två kategorierna gäller lägst utsläpp från flygresor per årsarbetskraft respektive störst minskning i utsläpp från flygresor per årsarbetskraft mellan år 2018 och 2019.

- Från början var vår plan att helt enkelt rangordna lärosätena efter deras totala växthusgasutsläpp och minskningar i dessa. Men efter att ha förstått att lärosätena i dagsläget inte ens vet hur stora utsläpp de har valde vi att lägga till fler kategorier, och att fokusera på utsläpp från flygresor - den statistik som är mest jämförbar lärosätena emellan, säger Leonie Tidlund.

Klimatstudenterna menar att universitet och högskolor har en viktig både symbolisk och praktisk roll att spela i klimatomställningen. Genom att leva som de lär och agera på den klimatforskning de själva producerar kan de visa vägen för andra delar av samhället.

Organisationen har sedan hösten 2018 genom namninsamlingar, möten och demonstrationer - med stöd från en stor del av forskarkåren - satt frågan om lärosätenas roll i klimatomställningen på agendan. 2019 skärpte regeringen kraven på lärosätenas arbete med att främja hållbar utveckling och samma år antog 37 lärosäten Klimatramverket för universitet och högskolor och åtog sig därmed att ha utsläpp i linje med 1,5-gradersmålet till 2030.

- Det är bra att det börjar röra på sig, men det borde hänt för länge sedan. Forskare börjar nu prata om huruvida vi i princip redan missat 1,5-gradersmålet. Den risk vi utsätter andra och oss själva för genom att fortsätta producera klimatförändringar är oacceptabel, säger Felicia Olsson.

I rankingen blir lärosätenas olika styrkor och svagheter i klimatarbetet tydliga. Vissa lärosäten rapporterar relativt låga utsläpp, men saknar t.ex. noggranna mätmetoder eller har låga eller inga ambitioner om utsläppsminskningar. Andra, som t.ex. KTH, har mycket ambitiösa mål och skarpa handlingsplaner, men fortfarande väldigt höga utsläpp och små minskningar.

- Vissa lärosäten redan hunnit ta fram nya mål och handlingsplaner efter att ha skrivit på Klimatramverket, medan andra fortfarande är mitt uppe i det arbetet. Det ska bli spännande att se om och hur rangordning kastats om till nästa års ranking, säger Kalle Florén.

Att de olika lärosätena skiljer sig åt i exempelvis hur mycket internationell forskning de bedriver är något som Klimatstudenterna funderat mycket på. Trots stora utsläpp från flygresor kan lärosäten fortfarande skrapa ihop poäng i de andra kategorierna i deras ranking. Dessutom går det, menar Klimatstudenterna, att bedriva internationell forskning med låga utsläpp, och nämner forskaren Kevin

Anderson som inte flugit på 17 år. Erfarenheter från en vår med reserestriktioner har också visat på vilka möjligheter som finns att bedriva forskning och samarbeten på distans.

År 2018 släppte IPCC sin specialrapport om 1,5-graders uppvärmning och Greta Thunberg satte sig utanför riksdagen. Samma höst bildades Klimatstudenterna Sverige, och över 30 000 europeiska studenter kommunicerade via ett manifest för ekologiskt uppvaknande till framtida arbetsgivare att de inte kommer arbeta för klimatskadliga företag. På liknande vis har de tusentals blivande högskolestudenter som sedan dess offrat otaliga skoldagar för att gå ut i strejk tydligt visat sina prioriteringar.

Med sin rankning ställer Klimatstudenterna nu frågan: Vilka lärosäten kommer i framtiden locka blivande studenter ur generation Greta?